

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

PROTOKOLL

Utvalg: Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat
Møtested: Teams
Dato: Mandag 6. juli 2020
Tidspunkt: Kl. 11.00-12.00
Til stede: Anne Kristine Norman, Kjell Tore Finnerud, Frøydis H. Aasen, Tore Kravik, Hellig Lislien

Rollag, 06.07.2020

Hege Jaren
Sekretær

STYREMØTE

Saker:

Sak 7/2020	Referatsaker og delegerte saker
Sak 8/2020	Framføring av strøm, vann og avløp samt energibrønn for hytte ved Storvatn g/bnr 136/22 og 136/35
Sak 9/2020	Rehabilitering og flytting av stall ved Rollagstjønn, endret plassering

Orienteringer og diverse

- www.norgesnasjonalparker.no
- Trillemarka på «my story» på instagram (Mdir)
- Nytt webdesign TR, oppstart
- Ny utvidelse ved Nedalsfjell

Sak 7/2020 Referatsaker og delegerte saker

Referatsaker (R)
Ingen referatsaker

Delegerte saker (D)
Ingen delegerte saker

Alle saker som er behandlet etter verneforskriften legges fortløpende inn på www.miljovedtak.no

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Sak 8/2020 **Framføring av strøm, vann og avløp samt energibrønn for hytte ved Storvatn g/bnr 136/22 og 136/35**

Bakgrunn

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat behandlet i møte den 19.12.2019 ikke omsøkte gravearbeider i forbindelse med utbedring av avløps- og infiltrasjonsanlegg knyttet til hytte ved Storvatn, sak 13/2019. Forvaltningsstyret vedtok pålegg om innhenting av nødvendige tillatelser, fjerning av drenerør, retting og gjennomføring av tiltak i tråd med de vilkår som settes i tillatelser fra kommunen og forvaltningsmyndigheten innen 01.10.2020.

Etter vernet av gamle Trillemarka naturreservat i 2002 ble krav om erstatning fra daværende grunneier behandlet ved overskjønn i Borgarting lagmannsrett i 2007. Skjønnsetningene sier at det vil bli gitt tillatelse til fremføring av strøm til vannpumpe og bruk av eksisterende avløpsanlegg med tett tank og infiltrasjonsanlegg, men presiserer at det er søknadsplikt på tiltakene.

Tiltakshaver har hatt kontakt med forvaltningen og Sigdal kommune i arbeidet med å innfri krav om retting, og søker i brev datert 21.06.2020 dispensasjon fra verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat for framføring av strøm og tilkobling av vann- og avløpssystem langs eksisterende veitrase fra tilgrensende hyttefelt samt etablering av energibrønn for oppvarming.

Godkjent reguleringsplan for hyttefeltet Søland Langsetermark (kart vedlagt) ligger helt inntil vernegrensa, og avstanden til nærmeste hytte i feltet er ca. 120 m. Det er opprettet kontakt mellom hytteeiere og utbygger hytteområdet, og de har fått tilbud om å knytte seg til strøm, vann og avløp.

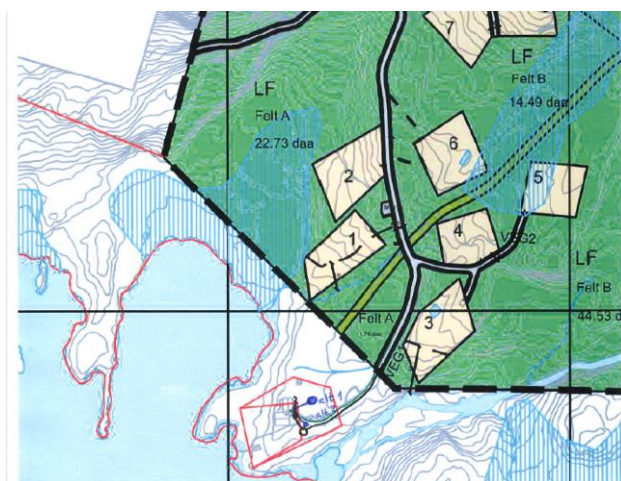

Fig. 1 Utklipp fra godkjent reguleringsplan

Fig. 2. Flyfoto med skisser av planlagte tiltak

Strøm, vann og avløp.

Det søkes om dispensasjon fra verneforskriften for å koble strøm, vann og avløp til felles infrastruktur i det nærliggende hyttefeltet. En sentral renseløsning vil erstatte behov for oppgradering og bruk av eksisterende avløps- og infiltrasjonsanlegg på eiendommen. Strømkabel, vannledning og avløpsrør vil bli lagt i eksisterende veitrase inn mot hytta. Søker ser for seg en løsning der eksisterende sortvannstank, som ikke er tatt i bruk, fjernes og erstattes med ny pumpekum som kobles til sentralt avløpsanlegg. Søknaden viser videre til utfordringer knyttet til fukt i krypkjelleren og ønske om å robustgjøre eller bytte ut eksisterende dreneringsrør langs hytteveggen. Dette kan gjøres samtidig med overnevnte tiltak for å unngå nytt gravearbeid i nærmeste fremtid.

Energibrønn.

Søker viser til at det ved kjøp av hytta ble reklamert med mulighet for bruk av vannbåren varme med varmepumpe, og hyttas tilbygg har støpt såle med røropplegg for dette. Førrige eier har lagt kollektorslange til varmepumpeformål ved Pråmhuselvas utløp i Storvatnet, men dette tiltaket var verken omsøkt eller ferdigstilt da nåværende eiere overtok hytta. Det åpner seg nye muligheter for oppvarming når hytta kobles til strøm, og det søkes om tillatelse til etablering av energibrønn. Brønnen foreslås lagt til arealet der dagens sortvannstank er montert, ved siden av pumpekum til avløp. Eksisterende gråvannstank kan da plomberes og bli liggende slik at grave- og borearbeider minimeres. Alternativt kan energibrønnen plasseres der gråvannstanken i dag er plassert. Gråvannstanken kan da fjernes. Vedlegg 1 og 2 viser skissert trase og foreslått plassering av energibrønn (blå farge).

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Søknaden omfatter nødvendige gravearbeider og presiserer at det etterstrebes å minimere berørt graveareal. Dialog med søker viser også til at det kan bli nødvendig med småskala sprengningsarbeid i veitraseen i forbindelse med nedlegging av strøm, vann og avløp dersom det dukker opp fjell eller store stein, men at dette ikke bør påvirke terrenget utenfor veien.

Lovgrunnlag

Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat ble vernet ved kgl.res. 05.12.2008. Formålet med fredningen er å ivareta et stort og sammenhengende naturskogområde med naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog.

Verneforskriften angir i § 3 punkt 3 at det ikke må iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som for eksempel oppføring av bygninger eller andre varige eller midlertidige innretninger, gjerder eller anlegg, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling eller henleggelse av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, sprengning eller boring, bryting av stein, mineraler eller fossiler eller fjerning av større stein eller blokker, drenering eller annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, framføring av luft- eller jordledninger, bygging av nye bruer eller klopper, oppsetting av skilt, merking av nye stier, løyper eller lignende. Opplistingen er ikke uttømmende.

De generelle unntaksbestemmelsene, § 4 i verneforskriften, åpner for vedlikehold av bygninger, veier og anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet, og som er listet opp og kartfestet i forvaltningsplanen. Denne hjemmelen omfatter kun vedlikehold til det nivå som var gjeldende på vernetidspunktet, ikke opprusting eller oppgradering som fører til nye inngrep. Omsøkte tiltak omfattes ikke av de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften, og må behandles etter § 48 i naturmangfoldloven (NML). Denne hjemmelen kan kun benyttes i spesielle tilfeller der tiltaket ikke påvirker verneverdiene nevneverdig og ikke strider mot vernevedtakets formål. Dispensasjonsadgangen etter denne hjemmel er snever, og kan bare benyttes i forbindelse med bagatellmessige inngrep som ikke legger grunnlag for presedens og uthuling av verneformålet.

Det følger av naturmangfoldloven (NML) § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Etter vernet av gamle Trillemarka naturreservat i 2002 ble krav om erstatning fra daværende grunneier behandlet ved overskjønn i Borgarting lagmannsrett i 2007. Skjønnsforutsetningene, som fortsatt er gjeldende, viser til at det vil bli gitt tillatelse til fremføring av strøm til vannpumpe og bruk av eksisterende avløpsanlegg med tett tank og infiltrasjonsanlegg, men presiserer at det er søknadsplikt på tiltakene. Tiltaket krever tillatelse både etter kommunens regelverk og verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell NR.

Tiltakshaver har nå fått mulighet til å koble strøm, vann og avløp til felles infrastruktur nærliggende hyttefeltet som er under arbeid. En sentral renseløsning vil erstatte behov for oppgradering og bruk av eksisterende avløps- og infiltrasjonsanlegg på eiendommen. Strømkabel, vannledning og avløpsrør vil bli lagt i eksisterende veitrase inn mot hytta. Sigdal kommune støtter forslaget om tilkobling til hyttefeltet, og sier at saken avsluttes fra kommunens side når de har mottatt underskrevet kontrakt for tilkobling til felles avløpsløsning og bekreftelse på at eiendommen er tilkoblet.

Det søkes samtidig om etablering av energibrønn og utskifting/robustgjøring av eksisterende drenerør langs hytteveggen. Dette er tiltak som kan gjøres samtidig med tilkobling til infrastruktur i nærliggende hyttefelt. En energibrønn er et smalt og dypt borehull som henter varme fra grunnen. Tiltaket anses som et lite inngrep dersom brønnen legges ved siden av eksisterende sortvannstank som skal erstattes av ny pumpekum koblet til sentralt avløpsanlegg.

Eksisterende gråvannstank og borebrønn for vann som ikke er tatt i bruk ligger i et myrlendt område på østsiden av hytta. Tiltakene bør planlegges slik at det ikke blir unødvendig graving i denne delen av tomta. Tiltakshaver har forståelse for at både nye tiltak og retting av tidligere tiltak skal utføres med minst mulig graving og at myrområdet som strekker seg inn mot hyttas østside bør spares, noe som medfører at de vil se på muligheten for at eksisterende gråvannskum og borebrønn kan plomberes og dekkes til dersom det medfører mindre inngrep enn å gå inn med maskiner og fjerne disse.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Forvaltningsmyndigheten har god lokal og faglig kunnskap om verneområdet, og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte artsforekomster samt befaringer, opplysninger i søknaden og løpende dialog med Sigdal kommune og tiltakshaver, gjør at vi ikke har funnet det nødvendig å innhente flere opplysninger.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Gjenoppretting av utførte gravearbeider i tråd med nødvendige tillatelser fra kommune og forvaltningsmyndighet anses som et nødvendig tiltak for å tilbakeføre terrenget til den tilstand det hadde før tiltakene ble iverksatt. Nye tiltak knyttet til mulighet for kobling til infrastruktur i nærliggende hyttefelt berører ikke registrerte kjerneområder eller isolerte artsfunn som gjør at det foreligger konflikt med verneverdiene anses ikke å være i konflikt med verneverdiene, og føre-var-prinsippet er derfor ikke tillagt stor vekt i denne saken.

§ 10 Samlet belastning

Det er registrert i overkant av 190 bygninger i verneområdet, og det er viktig at de som planlegger tiltak knyttet til innlagt vann, infiltrasjonsanlegg for gråvann og/eller avløp/tank for kloakk setter seg inn gjeldende regelverk og innhenter tillatelse både fra kommunen og forvaltningsmyndigheten. Alle tiltak knyttet til eksisterende bygninger vil kunne medføre presedens og kan derfor ikke vurderes som et isolert tilfelle. Denne saken er spesiell både med historikken knyttet til overskjønnet fra 2007 som gir tillatelse til framføring av strøm og bruk av eksisterende vann- og avløpssystem, samt nåværende mulighet for kobling til infrastruktur i tilgrensende hyttefelt. Etablering av energibrønn og utskifting/robustgjøring av eksisterende dreneringsrør langs hytteveggen kan gjøres samtidig med omsøkte tiltak uten at dette påvirker naturverdier og verneformål negativt. Dette er tillagt avgjørende vekt i vurdering av saken.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Prinsippet ivaretas ved at kostnaden ved å begrense skade på naturmangfoldet ved framføring av strøm, vann og avløp samt retting av tidligere utførte tiltak skal bæres av tiltakshaver. Dette gjelder også ved fjerning overskuddsmasse og deler tilknyttet gammelt vann- og avløpssystem.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Tiltakene skal foregå på en slik måte at terrenget blir minst mulig skadet, og området skal så langt det er mulig tilbakeføres til den tilstand som var gjeldende før arbeidet ble igangsatt.

Omsøkte tiltak anses på bakgrunn av ovennevnte vurderinger ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig eller å være i strid med verneformålet jf. nml. § 48. En sentral renseløsning vil erstatte behov for oppgradering og bruk av eksisterende avløps- og infiltrasjonsanlegg på eiendommen. Kabler for strøm, vann og avløp legges i eksisterende veitrase inn mot hytta, og anses som en god løsning både i forhold til skjønnsforutsetningene fra erstatningsoppgjøret og krav om retting av utførte gravearbeider.

Etablering av energibrønn og utskifting/robustgjøring av eksisterende dreneringsrør langs hytteveggen kan gjøres samtidig uten at dette påvirker naturverdier og verneformål negativt. Ved etablering av energibrønn bør det stilles krav om bruk av tett container for oppsamling og borttransport av boreslam/vann. Det vil ikke være tillatt med utslipp eller infiltrasjon i grunnen. Det forutsettes at nye tiltak og retting av tidligere tiltak utføres med minst mulig graving og at myrområdet som strekker seg inn mot hyttas østside skal spares. Eksisterende gråvannskum og borebrønn vurderes plumbert og dekket til dersom det medfører mindre inngrep enn å gå inn med maskiner for å fjerne disse.

Vedlegg

- Pålegg om retting sak 13/2019, 10.01.2020
- Søknad om dispensasjon for tilkobling av strøm, vann og avløp samt energibrønn, 21.06.2020
- Reguleringsplan Søland Langsetermark, kart

Forslag til vedtak

Søknad fra Randi og Arve Sommerfelt om etablering av energibrønn, utskifting/robustgjøring av eksisterende dreneringsrør, framføring av strøm og tilkobling av vann- og avløpssystem til hytte på eiendommen g/bnr 136/22 og 136/35 ved Storvatn i Sigdal kommune innvilges. Tiltaket omfatter også retting/tilbakeføring av tidligere utførte og ikke ferdigstilte tiltak knyttet til vann og avløp samt kollektorslange for vannbåren varme.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Vilkår for tillatelsen:

- Kabler for strøm, vann og avløp som kobles til infrastruktur i nærliggende hyttefelt legges i eksisterende veitrase inn mot hytta slik det er beskrevet i søknaden.
- Eksisterende sortvannstank fjernes og erstattes av pumpekum som kobles til sentralt avløpssystem.
- Kollektorslange knyttet til påbegynt prosjekt på vannbåren varme fjernes.
- Eksisterende gråvannskum og borebrønn vurderes plumbert og dekket til dersom det medfører mindre inngrep enn å gå inn med maskiner for å fjerne disse.
- Energibrønnen legges der dagens sortvannstank er montert. Det stilles krav om bruk av tett container for oppsamling og borttransport av boreslam/vann. Det vil ikke være tillatt med utslipp eller infiltrasjon i grunnen.
- Tiltakene skal utføres med minst mulig graving og gjennomføres så skånsomt som mulig av hensyn til naturverdiene.
- Tilkjørt masse skal fjernes og terrenget skal så langt det er mulig tilbakeføres til den tilstand som var gjeldende før tiltakene ble iverksatt.

Søknaden er behandlet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tiltakshaver har ansvar for at tiltaket utføres i tråd med plan- og bygningslovens bestemmelser med tilhørende forskrifter, kommuneplanens arealdel, reguleringsplan og tillatelser. Tiltaket må heller ikke komme i strid med annet regelverk.

Behandling

Hellik Lislien fremmet forslag om at eksisterende gråvannskum og borebrønn som ikke er i bruk skal fjernes, og at kulepunkt 4 under vilkår endres til:

- Eksisterende gråvannskum og borebrønn som ikke er i bruk skal fjernes skånsomt, og terrenget tilbakeføres til opprinnelig stand.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Søknad fra Randi og Arve Sommerfelt om etablering av energibrønn, utskifting/robustgjøring av eksisterende dreneringsrør, framføring av strøm og tilkobling av vann- og avløpssystem til hytte på eiendommen g/bnr 136/22 og 136/35 ved Storvatn i Sigdal kommune innvilges. Tiltaket omfatter også retting/tilbakeføring av tidligere utførte og ikke ferdigstilte tiltak knyttet til vann og avløp samt kollektorslange for vannbåren varme.

Vilkår for tillatelsen:

- Kabler for strøm, vann og avløp som kobles til infrastruktur i nærliggende hyttefelt legges i eksisterende veitrase inn mot hytta slik det er beskrevet i søknaden.
- Eksisterende sortvannstank fjernes og erstattes av pumpekum som kobles til sentralt avløpssystem.
- Kollektorslange knyttet til påbegynt prosjekt på vannbåren varme fjernes.
- Eksisterende gråvannskum og borebrønn som ikke er i bruk skal fjernes skånsomt, og terrenget tilbakeføres til opprinnelig stand.
- Energibrønnen legges der dagens sortvannstank er montert. Det stilles krav om bruk av tett container for oppsamling og borttransport av boreslam/vann. Det vil ikke være tillatt med utslipp eller infiltrasjon i grunnen.
- Tiltakene skal utføres med minst mulig graving og gjennomføres så skånsomt som mulig av hensyn til naturverdiene.
- Tilkjørt masse skal fjernes og terrenget skal så langt det er mulig tilbakeføres til den tilstand som var gjeldende før tiltakene ble iverksatt.

Søknaden er behandlet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tiltakshaver har ansvar for at tiltaket utføres i tråd med plan- og bygningslovens bestemmelser med tilhørende forskrifter, kommuneplanens arealdel, reguleringsplan og tillatelser. Tiltaket må heller ikke komme i strid med annet regelverk.

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Sak 9/2020 Rehabilitering og flytting av stall ved Rollagstjønn, endret plassering

Ingunn Ytrehus fikk i sak 20/2018 tillatelse til rehabilitering, modernisering og flytting av stall på eiendommen g/bnr 44/26 ved Rollagstjønn i Rollag kommune. Etter befaring med tømmer og nærmere vurdering av grunnforholdene før arbeidet igangsettes vurderer de å snu retningen på stallen for å optimalisere plassering av holdesteiner. Stallen vil da bli plassert mer i retning nord-sør enn opprinnelig planlagt plassering slik det fremgår av gjeldende dispensasjon.

Det søkes med bakgrunn i dette om tillatelse til å endre retning på plassering av stallen avhengig av optimal plassering av holdesteiner (jfr. Fig 1.)

Fig. 1. Skisse som viser retning på ønsket ny plassering

Vurdering

Det vises til de vurderinger som ble gjort i sak 20/2018 om rehabilitering, modernisering og flytting av stall på eiendommen. Dispensasjon for tiltaket ble gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 og verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat § 5.2. Det fremgår i saken at tiltaket ikke berører registrerte kjerneområder eller isolerte artsfunn. Tiltaket er av betydning for fremtidig bruk og vedlikehold av bygningene knyttet til skogshusværet samtidig som det bidrar til å ivareta kulturhistorien i området.

Ønske om endret plassering av stallen er knyttet til bedre grunnforhold og optimal plassering av holdesteiner. Forvaltningsmyndigheten legger de samme vurderingene til grunn i behandling av søknad om endret retning på plassering av stallen som i tidligere behandling av tiltaket. En mindre endring knyttet til plassering av stallen endrer ikke konklusjonen om at tiltaket ikke vil være i strid med verneformålet eller ha negative konsekvenser for verneverdiene. Dispensasjon for endret plassering av stall gis som tillegg til vedtak i sak 20/2018.

Vedlegg

- Søknad om å endre retning på plassering av stall, 22.06.2020
- Vedtak sak 20/2018

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad fra Ingunn Ytrehus om endret retning på plassering av stall i forhold til gjeldende dispensasjon i sak 20/2018.

Ny plassering framgår av skissen til høyre, og skal vurderes ut fra bedre grunnforhold og tilpasses terrenget for å optimalisere plassering av holdesteiner.

Tillatelse om ny plassering gjelder som tillegg til eksisterende dispensasjon.

Søknaden er behandlet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Skisse som viser ny plassering

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak.

Vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad fra Ingunn Ytrehus om endret retning på plassering av stall i forhold til gjeldende dispensasjon i sak 20/2018.

Ny plassering framgår av skissen til høyre, og skal vurderes ut fra bedre grunnforhold og tilpasses terrenget for å optimalisere plassering av holdesteiner.

Tillatelse om ny plassering gjelder som tillegg til eksisterende dispensasjon.

Søknaden er behandlet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Skisse som viser ny plassering